

KESAN PEMBELAJARAN KOPERATIF DAN TRADISIONAL TERHADAP PENCAPAIAN AKADEMIK PENGUASAAN KEMAHIRAN JAWI

THE EFFECTS OF COOPERATIVE AND TRADITIONAL LEARNING TOWARDS THE STUDENTS' ACADEMIC ACHIEVEMENT IN JAWI

FAUZIAH MD JAAFAR¹, RAFISAH OSMAN, KHALIZA SAIDIN & NURHAFIZAH ABDAN
Universiti Utara Malaysia

ABSTRAK

Jawi merupakan salah satu elemen yang difokuskan di sekolah-sekolah kebangsaan sejak program j-QAF diperkenalkan dalam sistem pendidikan negara. Program ini diwujudkan supaya dapat menanam minat mempelajari penguasaan tulisan jawi dalam kalangan pelajar sekaligus dapat menguasai kemahiran membaca dan menulis dengan mudah. Namun dalam tempoh ini, para pelajar masih tidak dapat menguasai Jawi. Berdasarkan statistik pencapaian penguasaan Jawi program j-QAF kohort pertama, 2005 yang dikeluarkan oleh bahagian pembangunan kurikulum, Kementerian Pelajaran Malaysia (KPM) menunjukkan pencapaian yang tidak konsisten. Bagi tujuan ini, kajian dijalankan untuk melihat sejauh mana pembelajaran koperatif dan juga tradisional berkesan dalam meningkatkan pencapaian Jawi. Kaedah kajian menggunakan kaedah kuasi eksperimental di mana dua kumpulan pelajar yang terdiri daripada kumpulan eksperimen (Kaedah Koperatif) dan juga kawalan (Kaedah

tradisional) yang menjalani ujian pra dan dan ujian post. Dapatan kajian menunjukkan kaedah koperatif lebih berkesan ke atas pencapaian Jawi. Implikasi kajian ini diharapkan dapat memberi inspirasi kepada guru-guru yang terlibat dalam melaksanakan kaedah koperatif dalam pengajaran mereka. Di samping itu, hasil kajian juga dapat memberi garis panduan pada pihak kementerian untuk merangka satu modul pengajaran dan pembelajaran koperatif dengan lebih baik dan berkesan.

Kata kunci: kaedah koperatif, kaedah tradisional, jawi, j-QAF, pencapaian akademik

ABSTRACT

Jawi is an element that has been taught in national schools since the introduction of j-QAF program in the National education system. The curriculum was introduced to inculcate interest in learning the Jawi script among the students and thereby mastering the reading and writing

---

¹ Corresponding author: Fauziah Md Jaafar, Pusat Pengajian Pendidikan dan Bahasa Moden, Universiti Utara Malaysia, email: mjfauziah@uum.edu.my

skills of Jawi. However, until now some students are unable to master Jawi. The statistics of the achievement for the first cohort of the j-QAF programme released by the Curriculum Development Department of the Malaysian Education Ministry in 2005, showed that the achievement was inconsistent. Thus, the purpose of this research is to see how far cooperative and traditional learning affect the students' achievement level in Jawi. The quasi-experimental method used in this research involved two groups of students -- the experimental group (Cooperative Method) and the controlled group (Traditional Method) who had undergone the pre-test and the post-test. The result shows that the cooperative method is more effective. It is hoped that this research can inspire the teachers involved in implementing this cooperative method in their teaching. Furthermore, the result of this research can also be a guideline to the ministry in formulating a better and effective cooperative teaching and cooperative learning module for Jawi.

Keywords: cooperative method, traditional method, jawi, j-QAF, academic achievement

PENDAHULUAN

Mata Pelajaran Pendidikan Islam dalam Kurikulum Bersepadu Sekolah Rendah (KBSR) merupakan mata pelajaran teras yang diwajibkan kepada semua pelajar yang beragama Islam di Malaysia. Ini adalah selaras dengan hasrat dan matlamat Falsafah Pendidikan Kebangsaan dan Falsafah Pendidikan Islam yang lebih menekankan kepada perkembangan yang seimbang dan bersepadu dari segi intelek, rohani, emosi dan jasmani. Selain itu, kurikulum Pendidikan Islam juga bukan sahaja menfokuskan ke arah mendapatkan ilmu pengetahuan dan amalan tetapi juga ke arah perkembangan dan pemupukan ilmu serta penghayatan nilai-nilai Islam melalui pendekatan

Islam Hadhari. Salah satu elemen yang diberi penekanan dalam mata pelajaran Pendidikan Islam ialah penguasaan kemahiran Jawi.

Sebelum Jawi dimasukkan dalam Sukatan Pelajaran Pendidikan Islam, ianya telah diajar kepada murid beragama Islam secara tidak langsung dalam kelas sewaktu pengajaran Pendidikan Islam berlangsung. Hal demikian kerana guru-guru Pendidikan Islam terpaksa memberi keutamaan kepada bidang-bidang ilmu agama yang lain seperti, ilmu Ibadah, ilmu Sirah, ilmu Al-Quran dan ilmu Akidah. Kurangnya penekanan dalam Jawi telah memberi kesan yang kurang memuaskan. Oleh itu, atas dasar keprihatinan daripada pihak Kementerian Pendidikan Malaysia ketika itu, pada tahun 1984, Jawi telah dimasukkan dalam Sukatan Pelajaran. Pendidikan Islam bermula dari tahun tiga dan seterusnya pada Disember 1990 Jawi mula diarah untuk dilaksanakan mulai dari tahun satu.

Seterusnya pada tahun 2005, program j-QAF telah diperkenalkan di mana Jawi adalah sebahagian daripada program tersebut. Penekanan yang diberi adalah bertujuan untuk menanam minat mempelajari tulisan Jawi dalam kalangan murid sekaligus dapat menguasai kemahiran membaca dan menulis dengan mudah dan berkesan. Namun sepanjang program tersebut dilaksanakan masih terdapat kelemahan dalam membaca dan menulis Jawi dalam kalangan murid sekolah rendah di mana murid-murid masih belum dapat menguasai kemahiran membaca dan menulis dengan baik dan berkesan.

Berdasarkan laporan statistik pencapaian Jawi program j-QAF kohort pertama 2005, yang telah dikeluarkan oleh Bahagian Pembangunan Kurikulum, Kementerian Pelajaran Malaysia (KPM) menunjukkan pencapaian yang tidak konsisten dimana pada awal perlaksanaannya pencapaian murid tahun satu adalah sebanyak 85%. Apabila murid tersebut

memasuki tahun dua pencapaian dalam Jawi meningkat sebanyak 90.16% dan seterusnya 96% pada tahun tiga. Apabila murid tersebut memasuki tahun empat pencapaian dalam penguasaan Jawi terus meningkat menjadi 97.4%. Namun pada tahun lima pencapaian murid dalam Jawi menurun menjadi 88.2%. Penurunan pencapaian murid tersebut menimbulkan persoalan. Adakah masalah tersebut disebabkan oleh faktor ketidakcekan guru dalam mengendalikan pengajaran dan pembelajaran dalam kelas. Oleh itu, bagi meningkatkan pencapaian akademik dalam Jawi tahun lima satu proses penambahbaikan pengajaran dan pembelajaran wajar dilaksanakan agar murid dapat menguasai kemahiran membaca dan menulis dengan baik dan berkesan. Pelbagai kaedah boleh digunakan oleh guru dalam mengendalikan pengajaran dan pembelajaran dalam kelas.

Umumnya, pembelajaran merupakan suatu proses memperoleh ilmu pengetahuan atau kemahiran yang diberikan oleh guru. Menurut Slavin (1996), pembelajaran merupakan perubahan dalam diri seseorang individu akibat daripada pengalaman yang dialaminya. Manusia mula belajar sejak ia dilahirkan dan semua pembelajaran ini berkait dengan pengalaman. Dalam proses pengajaran dan pembelajaran, guru perlulah merancang pengajaran secara sistematik dengan kaedah dan teknik mengajar yang sesuai dengan tahap kebolehan pelajar supaya murid dapat memperoleh ilmu pengetahuan dan menguasai kemahiran yang diperlukan.

Sejarah Pendidikan Islam menunjukkan bahawa kebanyakan guru-guru agama menjalankan kaedah pengajaran dan pembelajaran secara tradisional melibatkan kuliah dan syarahan. Pengajaran dan pembelajaran ini adalah bersifat pasif. Guru akan mengajar dan murid mendengar pengajaran guru.

Pengajaran guru adalah berpandukan kepada buku teks. Manakala murid pula banyak melibatkan kerja secara individu. Menurut Havice (1999) dalam menerangkan mengenai pengajaran secara tradisional ialah pengajaran yang melibatkan penggunaan buku teks dan kaedah pengkuliah.

Namun kebelakangan ini, Kementerian Pelajaran Malaysia (KPM) amat menitikberatkan keterlibatan murid dalam proses pembelajaran. Pembelajaran berpusatkan pelajar sangat digalakkan agar murid mempunyai keyakinan diri dan menggalakkan murid berinteraksi serta berfikir secara kreatif dan kritis. Kaedah Pembelajaran Koperatif adalah suatu kaedah yang dapat menggalakkan keterlibatan murid dalam proses pembelajaran. Murid akan berinteraksi secara kumpulan terhadap kandungan mata pelajaran (Noriati A.Rashid, Boon Pong Ying dan Sharifah Fakhriah, 2012). Selain itu, menurut Ismail Saad (2009) Pembelajaran Koperatif membawa maksud murid-murid akan belajar bersama-sama dalam satu kumpulan kecil. Setiap kumpulan kecil tersebut mempunyai matlamat yang ingin dicapai iaitu kejayaan bagi pasukan mereka. Untuk mencapai kejayaan tersebut setiap ahli kumpulan saling bergantung positif antara satu sama lain. Oleh itu, model Pembelajaran Koperatif dapat memanfaatkan kumpulan murid berpencapaian rendah dan tinggi apabila mereka menyelesaikan tugas pembelajaran bersama. (Noriati et al. 2012).

Oleh itu bagi mencapai hasrat kerajaan, satu intervensi perlu dilakukan agar murid dapat menguasai Pelajaran Jawi dengan berkesan. Namun begitu, kita juga tidak boleh menyetepikan kaedah yang telah sekian lama digunakan dalam proses pengajaran dan pembelajaran Pendidikan Islam. Oleh itu, satu kajian akan dilakukan untuk melihat keberkesanan kedua-dua kaedah tersebut dalam meningkatkan pencapaian murid dalam penguasaan Jawi.

PERNYATAAN MASALAH

Pendidikan memainkan peranan penting dalam perkembangan ekonomi dan pembangunan sesebuah negara. Untuk itu, proses pengajaran dan pembelajaran yang berlaku dalam bilik darjah merupakan penentu utama kejayaan masa depan sesebuah negara. Peranan guru sangat penting untuk merancang pengajaran yang lebih sistematik dengan kaedah dan teknik mengikut tahap kebolehan murid. Oleh itu, Pembelajaran Koperatif merupakan salah satu alternatif kepada strategi pengajaran dan pembelajaran. Kajian-kajian lepas juga menunjukkan Pembelajaran Koperatif ini memberi kesan yang positif ke atas pencapaian akademik murid dalam pelbagai mata pelajaran antaranya mata pelajaran Kajian Sosial (Muhammad Ikbai Majoka, Muhammad Saeed dan Syed Iftikar Hussain Shah, 2011), Matematik (Effandi Zakaria, Lu Chung Chin dan Md Yusoff Daud, 2010; Winston Vaughan, 2002; Kamuran Tarim dan Fikri Akdeniz, 2008), Perakaunan (Suhaida Abdul Kadir, Zaidatul Akmaliah, Noran Fauziah Yaakub, Habibah Elias dan Ahmad Tramizi, 2006), Sains (Sagit Kose, Abdurrahman Sahin, Aycegul Ergun dan Kutret Gezer, 2010), Bahasa Inggeris (Gomleksiz, 2007), Geografi (Zahara Aziz dan Suzela Bustam, 2011) dan Biologi (Hayati Mohd Arsyad, 2008) namun begitu, terdapat juga kajian yang dijalankan menunjukkan ketidakberkesanan kaedah Pembelajaran Koperatif ke atas pencapaian akademik murid dari segi mata pelajaran Kajian Sosial (Qaisara Parveen, Skeikh Tariq Mahmood, Azhar Mammad dan Manzoor Arif, 2011), Kimia (Gul Nazir Khan dan Hafiz Muhammad Inamullah, 2011); (Sulaiman, Rabaatul Adawiah dan Nurhaida Kamarudin, 2008), Bahasa Inggeris (Kassim Shaaban, Ghazi Ghaiith dan Ghina al-Badawi,

2006).

Selain itu, kajian penggunaan Kaedah Pembelajaran Koperatif dalam penguasaan Jawi masih kurang dijalankan di Malaysia. Kebanyakan kajian mengenai penguasaan Jawi tertumpu kepada kajian mengenai kaedah atau teknik pengajaran selain daripada Kaedah Pembelajaran Koperatif seperti Kaedah Menggunakan Kad Imbasan dan Gambar (Mohd Ghazali, Ahmad Najmi dan Sabawi Awang, 2012), Kaedah Permainan Bahasa (Alias, Asmia Ayu, dan Suhaimi Ramli, 2012) dan Kaedah Simulasi (Abdul Wahid, Ahmad Wafiy, dan Mohammad Naim Salleh, 2012). Hal demikian kerana, kebanyakan kajian mengenai Kaedah Pembelajaran Koperatif berbentuk eksperimen di Malaysia adalah tertumpu dalam mata pelajaran Biologi (Sulaiman, Rabaatul Adawiah dan Nurhaida Kamarudin, 2008); (Hayati Mohd Arsyad, 2008), Perakaunan (Suhaida Abdul Kadir, Zaidatul Akmaliah, Noran Fauziah Yaakub, Habibah Elias dan Ahmad Tramizi, 2006), Kimia (Yeo Chong Eu, 2011) dan Matematik (Effandi Zakaria, Lu Chung Chin dan Md Yusoff Daud, 2010). Kajian-kajian ini adalah kajian perbandingan antara Kaedah Pembelajaran Koperatif dan Tradisional kecuali kajian yang dijalankan oleh Sulaiman et al.(2008) yang menjalankan kajian perbandingan antara kaedah pembelajaran koperatif dan kaedah berbantuan komputer. Oleh itu, setelah diteliti daripada kajian-kajian lepas, maka pengkaji merasakan satu kajian wajar dilaksanakan untuk melihat keberkesanan Kaedah Pembelajaran Koperatif dan Tradisional ke atas pencapaian akademik murid dalam penguasaan kemahiran Jawi di Malaysia. Kajian ini juga akan memfokuskan penguasaan kemahiran Jawi bagi murid Tahun Lima dengan

menggunakan kaedah koperatif dan tradisional.

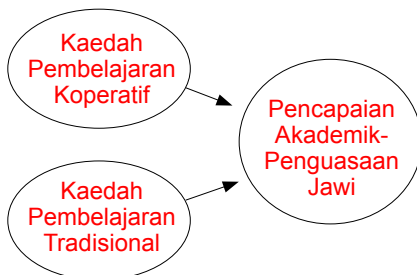
Kajian ini adalah bertujuan untuk :

- i. Menenalpasti sama ada terdapat perbezaan yang signifikan antara kaedah pembelajaran koperatif dan tradisional pada ujian pra dalam pencapaian akademik Jawi
- ii. Menenalpasti sama ada terdapat perbezaan yang signifikan antara kaedah pembelajaran koperatif dan tradisional pada ujian pasca dalam pencapaian akademik Jawi.

Berikut adalah soalan kajian bagi kajian ini:

- i. Adakah terdapat perbezaan yang signifikan antara Kaedah Pembelajaran Koperatif dan Tradisional pada ujian pra dalam pencapaian akademik Jawi?
- ii. Adakah terdapat perbezaan yang signifikan antara Kaedah Pembelajaran Koperatif dan Tradisional pada ujian pasca dalam pencapaian akademik Jawi?

Kajian ini melibatkan dua pemboleh ubah iaitu pemboleh ubah bebas yang terdiri dari kaedah pembelajaran Koperatif dan Kaedah pembelajaran Tradisional, sementara pemboleh ubah bersandar bagi kajian ini adalah pencapaian akademik murid dalam penguasaan kemahiran Jawi.

Rajah 1, Kerangka Kajian

Kerangka kajian bagi kajian ini adalah seperti rajah 1.

PEMBELAJARAN KOPERATIF

Pembelajaran Koperatif merujuk kepada satu set strategi pengajaran yang merangkumi interaksi murid secara koperatif terhadap kandungan mata pelajaran (Noriati et al. 2012). Menurut Slavin (1982) Pembelajaran koperatif ialah suatunkedah pembelajaran secara kerjasama. Murid akan belajar bersama-sama, membantu antara satu sama lain untuk mencapai satu matlamat pembelajaran.

Manakala menurut Ismail Saad (2009) Pembelajaran Koperatif membawa maksud murid-murid akan belajar bersama-sama dalam satu kumpulan kecil. Setiap kumpulan kecil tersebut mempunyai matlamat yang ingin dicapai iaitu kejayaan bagi pasukan mereka. Untuk mencapai kejayaan tersebut setiap ahli kumpulan saling bergantung positif antara satu sama lain. Oleh itu model Pembelajaran Koperatif dapat memanfaatkan kumpulan pelajar berpencapaian rendah dan tinggi apabila mereka menyelesaikan tugas pembelajaran bersama.(Noriati et al. 2012).

Terdapat beberapa pendekatan kaedah dalam Pembelajaran Koperatif telah diperkembangkan oleh tokoh-tokoh pendidikan misalnya kaedah Jigsaw telah diperkenalkan oleh Aronson (1975), *Student Teams Achievement Division* (Slavin,1990), Belajar Bersama (Deutsch,1949 dan Johnson & Johnson, 1989).

Namun begitu, kaedah pembelajaran Koperatif dalam kajian ini adalah merujuk kepada pembelajaran secara berkumpulan. Kumpulan kecil akan dibentuk bagi menggalakkan interaksi

pemboleh ubah bersandar bagi kajian ini adalah pencapaian akademik murid dalam penguasaan kemahiran Jawi.

sesama mereka dalam kumpulan kecil. Kumpulan kecil ini dibentuk dengan ahlinya antara empat hingga lapan orang ahli berdasarkan saiz dalam kelas. Murid sentiasa bantu membantu antara satu sama lain dan setiap ahli bertanggungjawab kepada kumpulannya. Dalam kajian ini, markah kumpulan bergantung pada markah individu. Dengan cara itu setiap murid akan terdorong untuk melakukan yang terbaik untuk diri sendiri dan juga kumpulan. Ganjaran hadiah akan diberikan kepada kumpulan yang mempunyai pencapaian terbaik.

PEMBELAJARAN TRADISIONAL

Pembelajaran Tradisional dalam kajian ini ialah guru akan mengajar mata pelajaran sepenuhnya secara kuliah dan murid mendengar penerangan dan mengikuti pengajaran guru. Pengajaran guru adalah berpandukan kepada Buku Teks dan Buku Aktiviti Jawi Tahun Lima. Setiap murid akan menjalankan tugas yang diberikan oleh guru secara individu.

PENCAPAIAN AKADEMIK

Pencapaian akademik disini merujuk kepada pencapaian murid yang

diukur melalui ujian Penilaian Kendalian Sekolah Rendah (PKSR) yang diduduki oleh responden kajian sebelum dan selepas intervensi dijalankan. Skor yang diperolehi daripada ujian yang ditadbir ini akan menghasilkan pencapaian akademik murid. Skor ujian adalah berdasarkan gred (Jadual 1).

JADUAL 1. Gred ujian Penilaian Kendalian Sekolah Rendah (PKSR) Pelajaran Jawi

Gred	Markah
A	80-100
B	60-79
C	40-59
D	20-39
E	0-19

KAJIAN-KAJIAN YANG BERKAITAN PEMBELAJARAN KOPERATIF DAN TRADISIONAL DENGAN PENCAPAIAN AKADEMIK

Beberapa pengkaji telah menjalankan kajian-kajian yang berkaitan dengan kaedah pengajaran koperatif dalam sektor sekolah dan pusat pengajian tinggi. Antaranya kajian Muhammad Iqbal Majoka, Muhammad Saeed Khan dan Syed Iftikar Hussain Shah (2011) di sekolah-sekolah rendah Daerah Mansehra, Pakistan mendapati Kaedah Pengajaran Koperatif memberi kesan yang tinggi ke atas pencapaian pelajar pada semua peringkat kumpulan pelajar berbanding dengan Kaedah Tradisional. Begitu juga dengan kajian Suhaida Abdul Kadir, Zaidatol Akmaliah, Noran Fauziah Yaakub, Habibah Elias dan Ahmad Tramizi

(2006) juga mendapati bahawa pelajar-pelajar yang didedahkan dengan Kaedah Pembelajaran Koperatif menghasilkan skor pencapaian yang tinggi berbanding dengan kumpulan yang menggunakan Kaedah Pembelajaran Tradisional. Suhaida et. al. (2006) juga mencadangkan Pembelajaran Koperatif ini juga boleh dijadikan sebagai salah satu alternatif dalam pengajaran dan pembelajaran Pendidikan Perakaunan.

Sementara itu kajian Effandi Zakaria, Lu Chung Chin dan Md Yusuf Daud (2010) adalah menfokuskan tentang keberkesanan Pembelajaran Koperatif terhadap pencapaian Matematik dan sikap terhadap Matematik juga mendapati bahawa menerusi Kaedah Pembelajaran Koperatif dapat meningkatkan pencapaian akademik pelajar dalam Matematik.

Hasil kajian Kamuran Tarim dan Fikri Akdeniz (2008) mendapati Kaedah Pembelajaran Koperatif lebih berkesan dari segi pencapaian akademik daripada Kaedah Pembelajaran Tradisional. Begitu juga dengan Hayati Mohd Arsyad (2008) kajian beliau menggunakan Kaedah Pembelajaran Koperatif terhadap kemahiran menyelesaikan masalah pelajaran tingkatan empat bagi mata pelajaran Biologi. Dapatan kajian jelas membuktikan bahawa pelajar yang mengikuti Pembelajaran Koperatif lebih berpotensi membentuk soalan yang kreatif berbanding pelajar yang mengikuti pembelajaran secara individu.

Seterusnya, Gamleksiz (2007) menjalankan kajian dengan menfokuskan kepada perbandingan antara Kaedah Pembelajaran Koperatif dan Tradisional mendapati hasil yang sama. Pelajar yang didedahkan dengan Kaedah Pembelajaran Koperatif dapat membantu pelajar menguasai Bahasa Inggeris dengan berkesan.

Selain itu, Zahara Aziz dan Suzela

Bustam (2011) juga telah membuat satu kajian yang bertujuan untuk mengkaji penggunaan Pembelajaran Koperatif dalam mata pelajaran Geografi di sekolah menengah rendah. Manakala Aziz dan Suzela Bustam (2011) melaporkan kemampuan guru dalam memberi motivasi kepada pelajar dapat mewujudkan bergantung yang positif antara pelajar untuk berkomunikasi dan berkoperatif. Kemampuan guru menstruktur dan menilai proses Pembelajaran Koperatif pula dapat meningkatkan interaksi antara pelajar dengan guru yang mewujudkan peningkatan pencapaian Geografi dan kemahiran pelajar berkolaborasi.

Berdasarkan kajian kajian terdahulu menunjukkan Pembelajaran Koperatif memberi kesan positif dalam meningkatkan pencapaian pelajaran di sekolah mahupun di pusat pengajian tinggi.

METODOLOGI KAJIAN

Kajian ini dilaksanakan bertujuan untuk melihat kesan Kaedah Pembelajaran Koperatif dan Tradisional ke atas pencapaian akademik murid dalam Pelajaran Jawi tahun lima. Dalam kajian ini, pengkaji telah menggunakan kaedah kuasi eksperimental. Dua kumpulan murid yang terlibat dalam kajian ini iaitu kumpulan eksperimen dan kumpulan kawalan (Jadual 2).

JADUAL 2. Reka bentuk kuasi eksperimen

Kumpulan Eksperimen (Kaedah Koperatif)	Ujian Pra	Ujian Pasca
Kumpulan Kawalan (Kaedah Tradisional)	Ujian Pra	Ujian Pasca

Kumpulan eksperimen didedahkan kepada pengajaran dan pembelajaran Koperatif dalam menguasai kemahiran membina dan menulis ayat dan perkataan. Manakala kumpulan kawalan tidak diberikan rawatan. Kaedah pengajaran dan pembelajaran kumpulan kawalan dilaksanakan mengikut Kaedah Pembelajaran Tradisional, iaitu guru mengajar secara kuliah. Kajian ini akan dijalankan selama lapan minggu untuk mencapai kemahiran membina dan menulis ayat dan perkataan. Ini berdasarkan kepada beberapa penyelidikan kuantitatif menggunakan kaedah kajian eksperimen yang pernah dijalankan di negara ini mengambil masa dua bulan (Suhaida Abdul Kadir et al. 2006).

Sebelum proses rawatan dilaksanakan, kedua-dua kumpulan iaitu kumpulan eksperimen dan kumpulan rawatan telah menjalani ujian pra untuk menilai tahap kebolehan murid dalam penguasaan kemahiran Jawi.

Persampelan Kajian

Responden kajian terdiri daripada 34 orang murid Tahun Lima Sekolah Kebangsaan Sungai Pasir Kechil, Sungai Petani Kedah. 17 orang murid diletakkan dalam kumpulan kawalan dan 17 orang murid lagi diletakkan dalam kumpulan rawatan.

Analisis Data

Dalam kajian ini pengkaji menggunakan jenis statistik deskriptif dan statistik inferensi. Statistik deskriptif digunakan untuk memaparkan dan menjadualkan data. Analisis data menggunakan perisian Statistical Package For Social Science (SPSS) versi 19 untuk menguji sama ada terdapat perbezaan antara pemboleh ubah yang dikaji. Ujian pra dan pasca akan dikumpulkan semula selepas murid menjawab ujian. Sepanjang sesi ujian dijalankan pengkaji meminta murid untuk menjawab semua

soalan yang diberikan. Selain itu, pengkaji juga memaklumkan kepada guru yang terlibat agar telus dalam mengendalikan ujian agar setiap data yang diterima adalah benar. Bagi melihat perbezaan antara dua sampel maka pengkaji akan menggunakan ujian-t untuk menguji setiap hipotesis. Hal demikian kerana terdapat dua kumpulan menyediakan data dalam dua keadaan yang berbeza seperti sebelum dan selepas rawatan. Kedua-dua kumpulan tersebut menduduki ujian pra dan pasca. Ujian pra ditadbir sebelum intervensi dijalankan, manakala ujian pasca ditadbir selepas intervensi dijalankan. Kesemua data yang diperolehi daripada ujian tersebut dianalisis dengan menggunakan satu jenis skala pemarkahan yang dibuat berdasarkan pembahagian mengikut gred seperti yang ditunjukkan pada jadual 1.

Terdapat lima kategori dalam gred Ujian Penilaian Kendalian Sekolah Rendah (PKSR) Pelajaran Jawi iaitu gred A (Cemerlang), B (Baik), C (Sederhana), D (Lemah) dan E (Gagal). Murid yang mempunyai markah 0 hingga 19 markah dikategorikan dalam gred E manakala murid yang mendapat markah 20 hingga 39 markah dikategorikan dalam gred D. Seterusnya, murid yang mendapat markah antara 40 hingga 59 markah dikategorikan dalam gred C. Bagi gred B pula murid yang mendapat markah antara 60 hingga 79 markah dan gred A bagi murid yang mendapat markah 80 hingga 100.

Oleh itu, data yang akan dipaparkan merupakan hasil dapatan daripada maklumat data penguasaan murid dalam penguasaan Jawi bagi tajuk semester pertama dalam Rancangan Pengajaran Tahunan Tahun Lima.

INSTRUMEN KAJIAN

Instrumen ujian Penilaian Kendalian Sekolah Rendah (PKSR) Pelajaran Jawi yang akan digunakan untuk

mengumpul data. Ujian ini memenuhi piawai kerana ianya telah disediakan oleh Kementerian Pelajaran Malaysia (KPM).

PROSEDUR MEMUNGUT DATA

Kebenaran untuk menjalankan kajian akan dipohon daripada Bahagian Perancangan dan Penyelidikan Dasar Pendidikan, Kementerian Pelajaran Malaysia. Seterusnya pengkaji juga akan memohon kebenaran daripada pihak sekolah untuk mendapatkan kebenaran membuat kajian. Bagi menguji Kaedah Pembelajaran Koperatif dan Tradisional pada permulaannya pengkaji akan memberi penerangan terlebih dahulu kepada guru-guru yang terlibat dalam pembelajaran secara Koperatif dan Tradisional ini. Taklimat yang diberikan adalah mengenai pelaksanaan pengajaran dan juga maklumat berkaitan prosedur kajian dan bahan pengajaran. Seramai dua orang guru yang terlibat dalam kajian ini. Seorang guru akan menggunakan pendekatan secara Koperatif, manakala seorang lagi akan menggunakan pendekatan secara Tradisional.

Bagi menyeragamkan pengajaran bagi setiap kelas, pengkaji akan menentukan tajuk-tajuk yang akan diajar dalam tempoh eksperimen berdasarkan Buku Rancangan Tahunan Pendidikan Islam Tahun Lima. Persediaan mengajar, nota rujukan murid, tugasan, dan bahan bantu mengajar yang lain akan disediakan oleh pengkaji. Seterusnya, guru yang telah diberi penerangan mengenai Kaedah Pembelajaran Koperatif akan melaksanakan pengajaran dan pembelajaran awal. Kemudian guru berkenaan akan memberikan ujian pra kepada murid yang terlibat dalam kajian ini. Setiap set soalan murid akan dikumpul untuk dianalisis.

Bagi melicinkan proses pengajaran dan pembelajaran secara koperatif, penyeliaan akan dilakukan oleh pengkaji pada kelas Pembelajaran Koperatif dan kelas Pembelajaran Tradisional. Pengkaji juga akan mengadakan perbincangan dengan guru-guru yang terlibat agar segala masalah yang dihadapi sepanjang proses pengajaran dan pembelajaran dapat diatasi. Selepas sesi rawatan berakhir, data untuk kajian ini dikutip melalui dua proses pengumpulan data iaitu daripada ujian pra dan pasca.

Ujian pra

Ujian pra akan ditadbir sebelum intervensi dijalankan kepada murid. Ianya akan dilaksanakan oleh seorang guru yang telah diberikan pendedahan oleh pengkaji dalam prosedur menjalankan ujian.

Ujian pasca

Seterusnya bagi ujian pasca pula akan ditadbir selepas intervensi dijalankan. Begitu juga dengan ujian pasca, seorang guru akan menjalankan ujian pasca. Guru tersebut telah diberikan pendedahan oleh pengkaji dalam prosedur menjalankan ujian. Dua kumpulan kajian telah menjalani ujian ini iaitu kumpulan eksperimen dan kumpulan kawalan. Sebanyak 34 set soalan dikumpul untuk dianalisis. Ujian pra dan ujian pasca ini akan digunakan untuk melihat pencapaian akademik murid dalam Pelajaran Jawi. Hal demikian kerana, kajian ini berbentuk eksperimen maka perbandingan ujian sebelum dan selepas rawatan perlu dibandingkan.

Seterusnya, untuk menentukan perbezaan kesan pencapaian murid dalam Pelajaran Jawi tahun lima. Min dan sisihan piawai akan dikira untuk tujuan perbandingan dan ketepatan hasil kajian.

DAPATAN KAJIAN DAN PERBINCANGAN

Terdapat lima kategori dalam gred Ujian Penilaian Kendalian Sekolah Rendah (PKSR) Pelajaran Jawi (Jadual 1). Oleh itu, data yang akan dipaparkan merupakan hasil dapatan daripada maklumat data penguasaan murid dalam penguasaan Jawi bagi tajuk semester pertama dalam Rancangan Pengajaran Tahunan Tahun Lima. Seramai 34 orang murid terlibat dalam ujian pra dan ujian pasca. 17 orang murid dalam kumpulan kawalan dan 17 orang murid lagi dalam kumpulan eksperimen.

JADUAL 3. Min dan sisihan piawai bagi ujian pra

Bil Pembolehubah	N	Min	Sisihan Piawai
Koperatif	16	68.94	11.13
Tradisional	16	68.47	5.84

Jadual 3 menunjukkan min bagi kumpulan yang menggunakan Kaedah Pembelajaran Tradisional adalah $M = 68.47$. Manakala nilai min bagi kumpulan yang menggunakan Kaedah Pembelajaran Koperatif adalah $M = 68.94$. Dapatan kajian jelas menunjukkan bahawa perbezaan min yang sedikit antara kumpulan Koperatif dan Tradisional.

JADUAL 5. Pengujian keseluruhan hipotesis bagi ujian pra dan pasca

	Hipotesis	Rumusan
Ho(1)	Tidak terdapat perbezaan yang signifikan dalam penguasaan Jawi antara kumpulan kawalan dan eksperimen bagi ujian pra	diterima
H0(2)	Tidak terdapat perbezaan yang signifikan dalam penguasaan Jawi antara kumpulan kawalan dan eksperimen bagi ujian Pasca	ditolak

Dapatan kajian juga memperlihatkan bahawa tidak terdapat perbezaan yang signifikan berdasarkan ujian t ($t(32) = -0.154, p = 0.8$) antara kumpulan kawalan dan eksperimen dalam ujian pra bagi penguasaan Jawi. Oleh itu, hipotesis $H_0(1)$ adalah diterima.

JADUAL 4. Min dan sisihan piawai bagi ujian pasca

Bil Pembolehubah	N	Min	Sisihan Piawai
Koperatif	17	83.00	11.36
Tradisional	17	69.18	6.13

Jadual 4 menunjukkan min bagi kumpulan kawalan yang menggunakan Kaedah Pembelajaran Tradisional ialah $M = 69.18$, manakala kumpulan eksperimen yang menggunakan kaedah Pembelajaran Koperatif min adalah $M = 83.00$. Dapatan kajian juga memperlihatkan bahawa terdapat perbezaan yang signifikan antara kumpulan kawalan dan eksperimen dalam ujian pasca bagi penguasaan Jawi berdasarkan ujian t ($t(32) = 4.41, p = .00$). Oleh itu, hipotesis $H_0(2)$ adalah ditolak.

Jadual 5, menunjukkan rumusan keseluruhan pengujian hipotesis bagi kajian ini.

PERBINCANGAN

Dapatan kajian bagi ujian pra menunjukkan tiada perbezaan yang signifikan dalam penguasaan Jawi antara kumpulan kawalan dan eksperimen. Dapatan kajian ini adalah selari dengan dapatan kajian Sedat Medan (2011) yang menunjukkan perbezaan yang tidak signifikan antara kumpulan kawalan dan eksperimen bagi ujian pra. Pengkaji berpendapat perbezaan yang sedikit antara Kumpulan Koperatif dan Tradisional berkemungkinan disebabkan murid telah diberikan pendedahan awal dalam penguasaan Jawi. Kebanyakan murid telah mempelajari asas Pelajaran Jawi sejak dari tahun satu lagi seperti mempelajari huruf tunggal, menyambung perkataan, membina ayat dan sebagainya. Selain itu, sebelum kajian ini dijalankan, murid-murid telah mempelajari tajuk pertama dan kedua dalam Pelajaran Jawi iaitu ayat penyata dan ayat nafi pada awal tahun.

Seterusnya, pendedahan dari Kelas Agama Fardhu Ain (KAFA) antara faktor yang membolehkan murid mendapat pendedahan dalam Pelajaran Jawi. Kebanyakan murid yang terlibat dengan kajian ini mengikut kelas KAFA selepas sesi persekolahan.

Dapatan kajian bagi Ujian Pasca pula menunjukkan terdapat perbezaan yang signifikan bagi kumpulan kawalan dan eksperimen dalam penguasaan Jawi. Hasil dapatan menunjukkan kesan yang positif ke atas pencapaian murid dalam penguasaan Jawi. Oleh itu, dapatan kajian ini selari dengan dapatan Suhaida et al. (2006) yang menunjukkan pelajar dalam Kumpulan Koperatif mempunyai lebih tinggi skor dalam ujian pasca berbanding dengan Kumpulan Tradisional. Begitu juga dengan hasil dapatan kajian Effandi Zakaria et al. (2010) yang turut menyatakan bahawa menerusi Kaedah Pembelajaran Koperatif dapat

meningkatkan pencapaian akademik murid.

Sementara itu, Sacit et al. (2010) juga menunjukkan bahawa pencapaian murid adalah lebih baik apabila menggunakan Kaedah pembelajaran Koperatif dalam proses pengajaran dan pembelajaran. Ini membuktikan bahawa Kaedah Pembelajaran Koperatif memainkan peranan yang penting dalam meningkatkan pencapaian akademik murid dalam kelas. Dapatan kajian Kamuran Tarim dan Fikri Akdeniz (2008), juga didapati selari dengan kajian ini dimana mereka melaporkan bahawa Kaedah Pembelajaran Koperatif lebih berkesan berbanding Kaedah Pembelajaran Tradisional.

Oleh itu, dapatan kajian ini akan memberi satu kekuatan baru kepada dunia pendidikan dan menunjukkan bahawa para pendidik yang mengajar Pelajaran Jawi akan dapat melaksanakan Kaedah Pembelajaran Koperatif ini sebagai satu corak pengajaran baru yang berjaya meningkatkan prestasi murid ke arah yang lebih baik dan berkesan. Namun begitu, kajian ini menolak dapatan kajian yang dijalankan oleh Qaisara Parveen et al. (2011) yang menyatakan bahawa Kaedah Pembelajaran Koperatif bukanlah strategi yang berkesan berbanding Kaedah Pembelajaran Tradisional.

Hasil kajian mendapati pengajaran dan pembelajaran menggunakan Kaedah Koperatif dapat meningkatkan pencapaian dalam penguasaan Jawi. Sebilangan murid dapat mengingat apa yang mereka pelajari. Seterusnya Kaedah Koperatif merupakan salah satu kaedah alternatif dalam pengajaran dan pembelajaran (Suhaida et al., 2006). Guru boleh mencuba dan mengaplikasikan kaedah ini kepada murid mereka. Selain itu, kaedah ini juga memberi peluang kepada murid untuk berinteraksi dan

menggunakan daya fikiran yang tinggi dalam usaha meningkatkan kemajuan dalam kumpulannya. Hasilnya, murid juga memperoleh manfaat daripada kajian ini. Mereka dapat mengetahui teknik belajar yang berkesan serta dapat mengeratkan hubungan sesama mereka.

IMPLIKASI KAJIAN KESIMPULAN

Dapatan kajian ini telah membuktikan bahawa Kaedah Pembelajaran Koperatif memberi kesan yang positif ke atas pencapaian akademik murid dalam Pelajaran Jawi. Kesimpulan ini memberi beberapa implikasi penting kepada pengubal kurikulum sebagai garis panduan dalam merangka satu modul pengajaran dan Pembelajaran Koperatif dalam Pelajaran Jawi. Ini adalah penting bagi melahirkan murid yang dapat menguasai Pelajaran Jawi dengan baik dan berkesan.

Selain itu, implikasi ini juga penting kepada pentadbir sekolah dalam usaha meningkatkan penguasaan murid dalam Pelajaran Jawi. Penekanan yang berterusan daripada pihak sekolah sangat penting agar murid-murid sentiasa minat mempelajari tulisan Jawi. Pelbagai bengkel juga boleh dilaksanakan oleh pihak sekolah bagi memantapkan lagi tulisan Jawi dalam kalangan murid seperti mengadakan Kem Literasi Jawi, Kem Pecutan Jawi dan sebagainya. Oleh itu sokongan dari pihak sekolah sangat diperlukan bagi menjayakan program yang dilaksanakan.

Kesan daripada kajian ini juga, pengkaji berpendapat peranan

daripada guru juga perlu dalam mewujudkan suasana pembelajaran yang sesuai agar dapat meningkatkan kecemerlangan dalam akademik murid. Oleh itu, Kaedah Koperatif harus dilaksanakan sebaik mungkin oleh guru dengan mempraktikkan pelbagai kaedah dalam Pembelajaran Koperatif. Guru perlu menggalakkan murid berkolaborasi dengan murid lain dalam menyelesaikan masalah tugas agar mereka dapat menyelesaikannya bersama-sama.

Seterusnya, unsur kebergantungan kepada guru, perlulah dikikiskan oleh murid. Sebaliknya pelajar akan berjaya sekira mempunyai semangat mencuba dan melakukan perbincangan sesama mereka. Semoga dapatan ini memberikan gambaran jelas terhadap pencapaian murid dalam Pelajaran Jawi sekaligus membuka ruang pendidikan yang lebih mendalam kearah penguasaan akademik murid yang cemerlang dalam Pelajaran Jawi.

Rumusannya, kajian ini jelas menunjukkan Kaedah Pembelajaran Koperatif adalah lebih berkesan dalam meningkatkan pencapaian akademik murid seterusnya dapat meningkatkan mutu pendidikan di Malaysia. Di harapkan dapatan kajian ini dapat dijadikan panduan kepada guru serta merangsang mereka mencuba Kaedah pembelajaran Koperatif dalam proses pengajaran dan pembelajaran dalam kelas. Hal demikian kerana, menurut Noriati et al. (2012) menerusi Pembelajaran Koperatif dapat memanfaatkan kumpulan berprestasi rendah dan tinggi apabila mereka menyelesaikan tugas bersama.

RUJUKAN

- Abdul Wahid, Ahmad Wafiy & Mohammad Naim Salleh (2012). Mempertingkatkan penguasaan sebutan dan perbendaharaan kata dalam penulisan jawi menggunakan simulasi watak. *Prosiding Seminar Penyelidikan Tindakan PISMP*, 2(3)
- Alias, Asmia Ayu & Suhaimi Ramli (2012). Penggunaan permainan bahasa dalam meningkatkan kemahiran membaca suku kata terbuka jawi murid tahun 3 bijak. *Prosiding Seminar Penyelidikan Tindakan PISMP*, 1(3)
- Effandi Zakaria, Lu Chung Chin & Md Yusoff Daud (2010). The effects of cooperative learning on students' mathematics achievement and attitude towards mathematics. *Journal of Social Sciences*, 6 (2), 272-275
- Gul Nazir Khan dan Hafiz Muhammad Inamullah (2011). Effect of student's team achievement division (STAD) on academic achievement of students. *Asian Social Science*, 7(12), 211-215.
- Gomleksiz M.N (2007). Effectiveness of cooperative learning (jigsaw II) method in teaching English as a foreign language to engineering students: Case of Firat University, Turkey. *European Journal of Engineering Education*, 32(5), 613-625.
- Hayati Mohd Arshad (2008). *Kesan kaedah pembelajaran Koperatif terhadap kemahiran menyoal di kalangan pelajar biologi tingkatan empat*. Tesis Pendidikan. Universiti Perguruan Sultan Idris.
- Havice, W.L. 1999. College students' attitudes toward oral lectures and intergrated media presentations. *Journal of Technology Studies*. 51-56.
- Ismail Saad (2009). *Kaedah pembelajaran koperatif sekolah rendah*. Shah Alam : Karisma Publications Sdn Bhd.
- Kamuran Tarim dan Fitri Akdeniz (2008). The effects of cooperative learning on Turkish elementary students' mathematics achievement and attitude towards mathematics using TAI and STAD methods. *Educational studies in mathematics*, 67, 77-91.
- Kassim Shaaban, Ghazi Ghaith & Ghina al-Badawi (2006). An initial study of the effects of cooperative learning on reading comprehension, vocabulary acquisition, and motivation to read. *Reading psychology*, 27(5), 377-403.
- Mohd Ghazali, Ahmad Najmi & Sabawi Awang (2012). Mempertingkatkan kemahiran menulis suku kata terbuka jawi murid tahun 2 menggunakan kad imbasan dan gambar. *Prosiding Seminar Penyelidikan Tindakan PISMP*, 1(3)
- Malaysia. *Kementerian Pelajaran Malaysia. Bidang Pendidikan Islam. Bahagian Pembangunan Kurikulum. Laporan Pencapaian Modul-modul program jqaf bagi murid kohort 2005*.
- Muhammad Ikbal Majoka, Muhammad Saeed Khan & Syed Iftikar Hussain Shah (2011). Effectiveness of cooperative learning for teaching social studies to students with different ability at elementary level. *Interdisciplinary journal of contemporary research in business*, 2(11), 486-497.
- Noriati A.Rashid, Boon Pong Ying & Sharifah Fakhriah (2012). *Murid dan alam belajar*. Shah Alam: Oxford Fajar Sdn Bhd.
- Qaisara Parveen, Sheikh Tariq Mahmood, Azhar Mahmood & Manzoor Arif (2011). Effect of cooperative learning on academic achievement of 8Th Grade students in the subject of social studies. *International journal of academic research*, 3(1), 950-954.
- Rau, W. and B. S. Heyl (1990). Humanizing the college classroom: Collaborative learning and social organization among students. *Teaching Sociology (April)*: 141-155
- Sacit kose, Abdurrahman Sahin, Aycegul ergun & Kutret gezer (2010). The effects of cooperative learning experience on eighth grade students' achievement and attitude toward science. *Journal of Education*, 131(1), 169-180.
- Slavin R.E (1996). Research on cooperative learning and achievement : What we know, what we need to know. *Contemporary educational psychology article*, 21, 43-69.
- Suhaida Abdul Kadir, Zaidatol Akmaliah, Noran Fauziah Yaakub, Habibah Elias & Ahmad Tramizi (2006). Kesan strategi pembelajaran koperatif terhadap prestasi pelajar

- dalam pendidikan Perakaunan. *Jurnal pendidikan universiti Malaya*, 37-61.
- Winston Vaughan (2002). Effects of cooperative learning on achievement and attitude among students of Color. *Journal of Educational Research*, 96(6), 359-364.
- Yeo Chong Eu. (2011). *Keberkesanan Kaedah Koperatif cantuman(Jigsaw) dalam tajuk haba pembakaran untuk mata pelajaran Kimia*. Tesis Sarjana Pendidikan. Universiti Pendidikan Sultan Idris.
- Zahara Aziz & Suzela Bustam (2011). Kesan Strategi Pembelajaran Koperatif Terhadap Pencapaian Geografi Tingkatan Satu–Topik Tumbuhan Semula Jadi dan Hidupan Liar. *Jurnal Pendidikan Malaysia*, 36(1) :1-10.